N. Inv. 5493.

1

Dnia 13 Lutego Miejani Chłop przezwany. Wirguła
z Radwiechow półrolnik wiozący Drzewo z Lasa z Gory, temu
konia jednego z upędu na upłazie zabito Gorze zabito a drugiemu nogę
złomało; z frasunku sanki wylazł w Cięszkie mrozy na
drzewa y Powroz sobie na Szyię zadziergnął y tam się
obwiesił, Niedziel pięć na drzewie tak siedzący y niezadzierzgniony
zostawał, ktorego Gromada na Wiosnę musiała dać sprzątnąć y tam
pomiędzy Zrucliwszy pod Nim zakopać; a wszystko to Nieszczęście sprawiło.
Dnia 9 Marca Z Ziemki Żywieckiego po Sołtysach do
Wsiow Kartki rozesłano, na Informatię płacenia Xiędzom Plebanom
od Pogrzebow, y innych Accidensow, ażeby wedle niey płacono będąc
a to Informatia od Biskupa z rozkazu tu zesłana. Ktorey forma taka
była:

Moderatia Accidensow

Dla wszystkich Kosciołow Farnych ktore Dziekani na Congrega-
ciach Vczynić maią nad ktorą ieżeliby się ktory z Plebanow
więcey wyciągać (Oprocz dobrowolnego dania) wszytko tedy trzy-
soboj zinszemi Karami oddać będzie powinien.
Za Administratią Chrztu za Wywod popołogu y Weselny
za inne Błogosławienstwa co kto dobrowolnie, da tym się kon-
tentować powinien.
Za Slub od Slachty Miesczan y innych dostatnieyszych podług
kondycyiey czyiey Taller bity ~~Złoty~~ Złotych 6
Od Vbogich y Prostakow nie więcey nad Złote 2
Za Zapowiedzi Każdą z osobna po groszy ~~[illegible]~~ 6
Za Processią Pogrzebową ieżeli tylko Wynidzie z Kościoła gr:
Ieżeli Vmarłego z Domu Wyprowadzą groszy –
Za Officium Zmarłych z trzema Nocturn: i Laudes każdemu
Xiędzu Spiewaiącemu złoty 1 –
Za Mszą Spiewaną Złotych 3 A do niey służącym w dalma
tykach po groszy 15
Za Kondukt y Salve Regina Złoty 1 Ktorym się dzielić powinni
Za Mieysce do Pochowania w Kościele Złotych 10
Na Cmentarzu złotych 2. – Złotych – 2
Za Każde Dzwonienie dawny Zwyczay Zachowany być
mając wzgląd jakie i Wiele Dzwonow z tego połowa na Kościoł pow-
isc. Od Sukna na mary groszy 6.

Od Swiecy każdej z osobna jeżeli przy mszy palić się będą groszy 3.

~~nie się będą~~

Ieżeli przez Godziny albo Officia Defunctorum z trzemi Nocturnami ... ze Mszą groszy 12.
Ieżeli ieden Nocturn groszy 4 to wszystko na Kościoł iść ma.
Prawdziwie zas Ubogim Chrzest, Slub y Pogrzeb z łaski być powinien.
Na Sług Kościelnych pomiarkowanie Accidensu zostawia się przezorności y Rossądkowi Ich mościow Xięży Dziekanów.
Tego Roku Na Spowiedz Wielkanocną z Roskazu biskupiego IM Xiędza Konstantina Feliciana Szaniawskiego popis ludzi po parafiach czyniono tak Spowiedzi iako y Komunikantow wiele ktory Pleban ma pod sobą Parafianow, ktorych się rożna liczba Summy pokazała.
Dnia 18 Marca Pozytyw Skatulny do Kościoła Swiętey Barbary Mikusowskiego Xiądz Woyciech Bielinski Pleban Łodygowski kupił Za Złotych 120 ktory tegoż dnia ze Stopnic od Xiędza Kalfasowicza Stanisława Plebana Stopnickiego Patrioty Zywieckiego przywieziono y on kupiano ostatkiem iako Siomek tuteczny darował
Roku Panskiego 1688 Miesiąca Stycznia Iaśnie Wielmożny IM Pan Ian Wielopolski Hrabia na Pieskowey Skale Kanclerz Wielki Koronny etc. a Pan Zywca Dziedziczny w Warszawie świątobliwie umarł.
A ten naznaczył IM Pana Ludwika Syna Naystarszego ktory był poiął w małżeństwo Iey Mość Pannę Katarzynę Potocką. Na Starostwa Krakowskie y Bochenskie na ktore po smierci jego już się wiedząc gotował, leczgo Smierć po Rodzicu z zaraz uprzedziła iż na jednym Katafalku w Krakowie w kościele Swiętego Kazimierza. U Oyców Reformatow ktorych był dobrodziey Ociec z Synem oraz pogrzebiony iest.
Po ktorych zeyściu IM Pan Wielopolski Hrabia Syn wtory na Pieskowey Skale Kanonicią Krakowską na ktorą był za Rodzica introdukowany opuscił, złożywszy szaty Kapłanskie, a Iey Mość Pannę Annę Konstantią Lubomierską w Małżeństwo poiął y Pieskową Skałę z całym Panstwem w dziale dziedzicznym sposobem otrzymał.

A Jasnie Wielmożny JM Pan Franciszek Wielopolski Syn
trzeci Naymłodszy mając Konsens od Krola Jego Mosci na Staro=
stwo Krakowskie w żałobney assystentiy Szczęsliwie po rodzici
wiechał y Zywieckie państwo w dziale swoim pożądanie
otrzymał. A
Jej Mosc zaś Pani Konstantia Otalia Corka Ktora za JM
Panem Oginskim Kanclerzem Wielkiego Xięstwa Litewskiego w
małżeństwie była Slemienskie Państwo wespoł dziale swoim do=
stała
Tegoż roku wdzien Swiętey Katarzyny IM Pan Franciszek
Wielopolski Starosta Krakowski a Pan na Zywcu Dziedziczny
do cudzej ziemie tuz Zywca szczęsliwie był raczył pojechać,
gdzie przez lat pięc rożnie przejeżdżając się w dobrym zdrowiu
do Krakowa na Swięta same Bożego Narodzenia w R: 1693
przyiachał y po Francusku się Nosił ale potym ożeniwszy się po
polsku chodził
Tegoż Roku Niejaki Franciszek Godziszowski Eremita
to jest pustelnik w Lesie Kocierskim się zjawił Polak uro=
dzony człowiek pobożnego żywota y dosyc uczony ktorego
rozni ludzie nawiedzali y Zywnoscią opatrowali; nawet
Szlachetny IM Pan Przytęcki Pan na Jędrzychowie Dziedziczny
Drzewa n budowanie iego mieszkania nawozic kazał. A
Xiądz Andrzey Plucinski Pleban na ten czas Rychwalski
z w parafij iego mieysce sobie spodobał Wynisc mu kazał z tąd,
napisawszy doniego ~~do niego~~ wte słowa: Vade retro Sathanas
non habes hic locum y tak z wielką żałoscią precz odszedł
poczym w Rzymie był y Bernadynem został y tu w Zywcu
kilka dni przemieszk[...] nachremując troche.
Tegoż Roku IM Xiądz Krzystof Andrzejski Prezident Bract=
wa Rożańcowego Zywieckiego dobrowolnie resignował na
Beneficium Plebanią Rabczanskiej in Festo S Thomae Aposto=
li introdukowany iest.
Po ktorym Xiądz Simon Ryszkowicz Komendarz Letowski y
Jordanowski Patriota Zywiecki nastąpił lecz aż przy tego
Roku 1589 Die 17 Decem bris w Niedzielę introdukowany b
Tegoż Roku Woyciech Miczek z Słotwiny o Rozboy był
y cwiertowan Na ktorego czterze Kacia z Cieszyna przybyli
będąc na torturach do niczego się przyznac niechciał y str
się na nim targały aż opatrzywszy go Charakter nad topat

lewą w ciele zapracowan

tojest jakoś Kostkę, poczym się przyznał na placu, wtedy scina

jąc go jeden Klęczącemu za włosy trzymał głowę a drugi

sciął, wtym Ciało na Ziem upadło, a on głowy nie dopuscił

na ziemię, dotrzymał i wręce głowę za włosy trzymając

stojącym presentował, ale zaten Figiel złotych bo byli

wzięli coby Oświęcimski złotych sto Kontentował by się.

Tegoż Roku Na Wiosnę Krzysztow Martinek z Ciscu o Zabojstwo

Szwagra Swego wespoł z Siostrą Swoią a Zoną Nickarczyka na tym miej

scu gdzie go Zabił za Wsią Zabnicza Sciety Cwiertowan a Siostra iego

ca go nato Nawiodła y pomocą zabicia Męża Swego była z Brata swego

z Więzienia Zamkowego iako Uciekła.

Tegoż Roku Martyn Portasz albo Dzigoszyk ze Wsi Bystrey

z Węgier Zboycza Sławny z Pawłem Bratem Swoim a Pachołk[ami]

Dwudziestą Pięciema po Zywieckim Panstwie y inszych Okolicznych

Panstwach Zboystwem Swym Bardzo Grasował Mebanie Dwory

Slacheckie Rabował, Nawet Marcina Jarka Urzędnika [Wę]

skiey Gorki Dnia 6 Lipcza na Łące Zastawszy do Folwarku

przywiedli y on Zrabowali potym powiązanego przez wszystkie Wsi

[illegible] tak iawnie Między Sobą aż Na Rayczą prowadzili y tak

związanego w Karczmie Rayczanskiey U Woyciecha Rytki trzy

mali Czekaiąc aż Zona iego z Miasta pieniądze na Wykupienie iego

przyniesie Ktore tu w Depositie Miała. Ale na koniu co prędzey

przyniosszy Dukatow 360 dyplonow a Talerow bitych 420 [4000 420] oproc[z]

Folwarku Wyrabowali dała Ktore przeliczywszy przed Karczmą

[pu]scili a iego przecię niedbaiąc nato tyransko aż do Smierci Zabili

strzeliwszy mu dway z kompanii pod pachy Kulami na placzu przed

Karczmą położyli Każawszy potym pachołkowi Matemu iescze

[illegible] Siekierą Szyię Uciąć Ktoremu że Sczeka Szyię okrutnie [illegible]

razy Rąbiąc odcią[ł] y w Kosciele Milowskim iest pogrzebiony na

Ktorym Mieysca zabicia iego Małżonka iego w Pamiątkę Bożą

Mękę Kamienną [sat] Wystawiła na Ktorey tego Zabicia opis iest [illegible]

Stało w dzien Na[y]swiętszey Panny Maryi Szkaplerskiey dnia 16

[illegible] przed Wieczorem Rokutego przy gminie ludzi około Stoiących

[illegible] wsi Gornich)

Piechoty Zamku Krakowskiego Czterdziesci

Ktorego Zabicia

Zywcza przybyło ato nasszukanie tychze Zbogcow po Lasach

Mało Sprawili tylko Ludzi Mało Winnych po Sprowadzali

w Zamku tu Zywieckim iak na Gardło Siedzieli Każąc ich

[illegible] Kryminaliter Osądzić ale Urząd niemaiąc nanie nic

docu[...]

dokumentalnego tego uczynić niemogł, Których zząd do Krakowa zawieziono y do Wieże Złodrieystwy na Zamku osadzono gdzie kilka Niedziel siedziawszy pusczono.
Tylko Tomasz Waidek z Miłowki o Przechowanie ich, a Regina Córka iego o Cudzołostwo z Zboycami ścięci byli y Ćwiertowani, zząd kilka Szubienic w Panstwie Zywieckim na rożnych miejscach Wystawiono zroskazu Zamkowego, dla pokarania onych. Gorące prawo było że w Krotkim czasie dosyc Złoczyncow pojmano
Tegoż Roku Dom Andrzeia Zabczckiego Mieszczanina Zywieckiego, Pisarza Drzewicego Zamkowego po Smierci iego ktory teraz Panska Karczma iest fortylnym Sposobem Miastu Zamek odebrał, iż JM Pan Alexander Drozdowski Podstoli Brzestowski a Administrator Generalny Panstwa Zywieckiego Namowił był P. Andrzeja Czyzowskiego Pisarza Skarbowego Zamkowego aseby od Xiedza Vrbana Zabczckiego iako Sukcessora ten dom stargowal y Kupił, co tak uczyniwszy iz to dla siebie czyni, głosząc sie iż Sąmsiadem w Miescie zostanie. Jako Stargował za Złotych 900, otrzymawszy Kontrakt Vrzędowny na Swoię włosną Osobę y Sukcesorow Swoich, odliczywszy pinądze komu należały. Z tego tedy wziąwszy Possesią ten Dom po Achteliku piwa wprzod poczęto w Nim Panskiego Szynkowac, Vdaiąc że to nie na Panski Skarb ale Ordynarią swoię Szynkuie, która na Pisarza przychodzi, aż daley Więcey czego się Vrząd Miejski Opugnował, broniąc abytego nie było Vdaiąc się z tym do Zwierzchnosci Zamkowey ale iż Pan Dziedziczny [illegible] Ziemi był Niewiedząc do kogo się Uciec było który aż w lat pięc przyiachał, a wtym szynk Zamkowi posmakował, którego do tąd opuscic nieprzestaną y Czapki tez [illegible] oto Łaski Panskiey Ziednac Niemogły.
Tegoż Roku JM Xiądz Mikołay Brzuchonski Pleban Miłowski Ołtarz Wielki w Swoim Kosciele Miłowskim dał zrobic niejakiemu Ferdynandowi Niemczowi, Bardzo Konsztownemu Snycerzowi, Ktorego robotę Każdy Widzące musi pochwalic. Przytym zrobił y Passią albo na Krzyzu Pana Jezusa własney ręki Statuy która w Kaplicy poboczny w Ołtarzu zostaie.
Przed tym tenze Xiądz Pleban przed lat pięcią Pozytyw do znaczny y Melodyiny dał zrobic ktorego przed tym Nie było tylko prosto Chorałem Spiewowano.
Tegoż Roku Vrciwa Potentiana Sobkawicowna, a Błażeia Wołkowicza Małzonka Mieszczka Zywiecka Vmarła y pod [illegible] pogrzebiona, a ta Fundacią Vczyniła do tegoż Ołtarza złotych 50 legowawszy aby sie Passie cały post odprawiały

[illegible] Czterdziestowy we Czwartki aż do samych świątek od-
prawowaty a Wyderkaff Szkolnym od nich Szedt co rok zło-
tych 3 Groszy 15.

Tegoż Roku Po Smierci Swiętey Pamięci IMX Xiędza Mikołaia
Oborskiego Biskupa Laodyczkiego a Suffragana y Officiała Kra-
kowskiego Miasto Zywiec od Konsistorza Krakowskiego od
Scholastyka byto turbowane o Decimy Wytyczną daiąc Cyta-
cie, o Ktorą IMPan Alexander Drozdowski Podstoli Bracła-
wski a Gubernator Generalny Panstwa Zywieckiego z Kompla-
nowawszy za Miasto Zywiecz y Panstwo Zywieczkie y Slemien-
skie zeną Kazdy Rok teyże Decymy miano oddawać Summy
Złotych 250 Na Miasto Zywiec na Znaczywszy Złotych 25
a Ostatek Zywieckie y Slemięnskie Panstwa Miały się Skła-
dać. iakosz zadwa Roki Miasto tę Summę po Złotych 25
płacząc do Skarbu Zamkowego oddało y Kwit Otrzymało,
Vstawiwszy w Płacie Mieyskim tey Decimy grosz ieden od
Zagona w Roli a drugi od domu Każdego; ale to potym Vstało

Tegoż Roku Slachetny Pan Olbrycht Szymonski Podstarosci
Zywiecki z Podstarostwa resignował, rządząc kielka Niedziel
po nim nieiaki Sikorski Pisarz Administratora Generalnego

Tegoż Roku w Kętach Nieiaki Miesczanin Dziwlik Nazw-
any Stawszy się mu Coś wgłowę Nożem się kielka razy pchnął
Kłoł z Czego Umarł a tego na Iustyciey Kat Wywlokł
z Miasta y Porąbawszy Spalił

Tegoż Roku w Sam Adwent Mikołay Rachniak y Tomasz
Płonka w Radzichowach o Kradzież Jędrzeia Stasiowicza
Sporysza na Pustey Roli Obieszeni Ktorych gdy przez Mias-
to Wiedziono Litanią O Nayswiętszey Pannie Maryi Sami gło-
śno śpiewali idąc na Smierć gdzyż ten Tomasz Płonka Ikawsz
[illegible] w Kościele Radzichowskim zwykł był Spiewać

Roku Panskiego 1689 Dnia 10 Stycznia Martyn Portasz
albo Dzigoszyk z Bystrzyce Wsi z Węgier Hetman nad
25 Pachołkow Zboycza daleko Słynący tu w Zywcu zginął
z Pawtem Bratem Swoim dla Ktorego się Dwory Slachetne
y miasta postronne Wartowały. Po Zabiciu Vrzędnika Węgierskiey
Górki Marcina Jaszka W przeszłym Roku rozłączył się z Kapy
[illegible] z Bratem Pawtem Miasta Wielkie we Węgrach w Raku [illegible]
[illegible] Czechach y we Slązku obchodził na Ostatku do Krakowa
~~Krakowa~~ przyszedł gdzie go nie znaiomie potapiono że był
Zydom przedawał tomane, ale że się Kupcem Czynił,
Studenta z Węgier z Sobą, Ktory Języki Węgierski Niemiecki
[illegible] Vmiał. Pieniądze y Srebro co z Sobą miał w Zastaw

Zastawił

[Z]ostawił obiecuiąc Attestatią skąd się powiedział przynieść dobrey swoiey Sławy iako kupiec Uczciwy, zet którému Uwierzono y wolno puszczo-
no gdyż go tam żaden nieznał a zastaw na Zamku Krakowskim Urzędu
stwa co przysobie miało zostawił y tu Nocą przez Żywieckie Państwo w Godnie
swięta przeszedł który Namiłowski przyszedszy do Reginy Dutkowey
dla którégoiey Mąż y Corka nie dawno zginęli w Okno zakołatawszy
iako sobie znaiomey prosił. Któremu Sekretnie Omaczki dawszy y
odszedł Wiadomość z lekka na Wieś dała że Martyn Samo Trzec
idzie. Zkąd Chłopstwo zbuntowawszy się ośladą albo torem po przypierszy-
chu Sniega za nim szło y na Łącze nazwaney srobito w Kolebie Szuszyc
się onego tam napadszy Samo trzech Uchwycono y do Zamku w Dzien
Młodzianków tu do Żywcza przyprowadzono. Którego zawsze po
trzydziestu Mieszczan Wartowano potym w Zamku w Sklepie pochodnia-
mi Smolanemi onego męczono y osądzonego na Gorze Groyczu przez Kata
Jurka Krakowskiego Stracono. Naprzod mu pasy dwa na plecżach Udarto
y Dwie rycze Ucięto a na Ostatku Żywo nachaku iako Hetmana Za-
wieszono. A Brata iego Pawła Kołem połamanego do Koła wpleciono. Których Exequutia była
Sławna gdyż Wiele Ludzi rożnego Stanu z daleka się poziezdżało aby go Widziec y
na iego mękę patrzac mogli rachuiąc Luda do dwu Tysięcy Których Szubienice
Naypierwsze na Gorze Groyczu zbudowano boich przedtym niebyło nigdy.
A ten Martyn Portyż idąc na Smierc Spowiednika Swego Xiędza Iana
Urbanskiego Wikarego na ten Czas Żywieckiego prosił aby był do Bractwa
Rożancowego po Smierci wpisany Którego Intentiy dosyc Uczyniąc takgo
w Regestr Braci temi Słowy dla pamiątki y iego zbawienia zapisano
ręką Xiędza Szymona Myszkowicza Wikarego Żywieckiego:
Ad Finem Anni 1688vi. Insignis et Famosus ille Provinciarum
terror Martinus portaszy cum Fratre Suo Paulo Captus dux Latronum
postem torturatus et Morti ad Iudicatus ante Executionem. I[...]
quid facta et Anno 1688 10 Ianuary petit inScribi in Album Confra-
ternitatis SSmi Rosari cum Fratre suo Paulo Adeoq[ue] inscribitur.
Tegoż Roku W Ostatnie dni Zapustnie Nastąpił na podstarostwo Żywi-
eckie Szlachetny Pan Gabryel Drozdowski za którego potym Wiele Exekucy
Złoczynczow działo sie zginąwszy Ludzi rożną Smiercią [...] 35 prze la-
to gdyż był bardzo Ostry y Surowy na Złych Występników.
Tegoż Roku Dnia 10 Lipcza Kompania Bractwa Rożancowego Żywiec-
kiego Cum Magno Concursu Ludzi et voto do Miasta Kęt do Kaplicze
Narodzenia Swiętego Iana Kantego iako Patrona y Ziomka swego [...]
finaliter była, Wyszedszy Bractwo Kęczkie na przeciwko y z Bract[wem]
Czanieczkim bardzo Ozdobnie y gromadno Wszego Stanu z Miasta po-
czyniąc Strzelania w Wielku Mieyscach z Wielkim Aplauzem y Tryum[fem]
w Kościoł wprowadzili gdzie w kaplicy Swiętego Iana Kantego W[...]
Srebne Wielkie to iest Tablicze na ktorey Miasto Żywiec [...]

Wykonterfowane iest a pod nim Swięty Jan z Ortoka Kanty z animusz modlący zostawiony y darowano. Ta się Stała Processia na Niedzielę na którą Ewangelia Czytana była: Żal mi tego Ludu etc etc misereor super etc. Zkąd Aplikacią do tey Kompaniey ka zmodzieie Wyszedłszy, Z czego niech Będzie Pana Boga Chwała y Swiętego Iana Kantego.

Tegoż Roku In Septem 7bri Iakub Byrtus Ćwiertowan a Mikołay Funk Obwieszon co się stało na Czatuiowie przy wsi Rayczy gdzie Szubienice postawione były y z nich tu z Miasta Wieziono.

Tegoż Roku Die 7 Octobris Maciey Wałkuta z Rycyrki Dziesiątnik Zboyniczy Martyna Portasza Hetmana na Górze nazwaney Brata nad Ciscem Wsią na Pal wbity był y tak postawiony.

A tego tak zdradą poięto. Gdy ten Maciey Wałkuta po Smierci Hetmana Swego Sam trzec po zboystwie chodził z Nieiakim Michałem Smołką z Węgier Pachołkiem Wielkim y Pawłem Kupczakiem y przyszedszy na Szałasz Szymona Szczotki z Milowki tamże Barana Zabili y gotowac Umyslili Maciey Wałkuta Barana w Kolebie sprawiał a Michał Smołka pod Kotłem na Ogień dmuchał a Paweł Kupczak drwa rąbał y Siekierę Oglądaiąc rzekł te Słowa iest Osta Vcięłaby nią do razu Szyię a Michał Smołka nuż się Obeyzrał a potym Ogien podmuchował a w tym Schylonego Paweł Kupczak Towarzysz Michała Smołkę tą Siekierą w Szyię ciął aż mu głowa odpadła poczym do Macieia Wałkuty przyskoczył y z nim się passował kiedy ktore mu Owczarze przypadli y Macieja Wałkutę przemogli a powiązawszy tu do Zywcza, do Zamku oddali y Głowę Uciętą Michała Smołki do Miasta na prezent przynieśli

Za ktorą Wierność y Zdradę Nad Towarzystwem Pawła Kupczaka Państwo Łaskę darowało y Glejt dało. Lecz przecię iako mu Maciey Wałkuta idąc na Smierc Wrzył podobna tegoż Pawła Kupczaka Smierc Katowska potkała w Roku trzecim O czym nizey w Roku 1693 będzie, Zgo ścięto w Rynku O wykradzienie Skarbczu Pańskiego w Zamku Zywieckim

Tegoż Roku Piotr Alexiciowicz Car Moskiewski powrociwszy z Angliey z Holendii y Niemieckiey Ziemie z Augustem Krolem Polskim maiąc znowu przeciwko Karolowi XII Krolowi Szwedzkiemu woiowac począł, August zaś Krol polski w Inflantach Rygę Miasto iego Obległ y z Szwedem się znacznie potykał ale mu Fortuna nie posłużyła. Dlaczego wziął Krol Szwedzki z Polaki znowu, iż przeciwko patkim Krol ich dał Okazyią y z tąd Wielka ruyna stała się w Polszcze.

Tegoż Roku Wielmożny J. M. Pan Iozef Słuszka Kasztelan Wilenski Hetman Polny W. X. Litewskiego y Starosta Lanckoronski Nieiakie Jakuba Smietanę z Kaczyńce Rozkazał na Lanckoronie Scięć, a to dlatego

~~po dlatego~~ że zastawiał się za Poddanemi Starostwa Lanckoro
nskiego Wynosząc Sprawę aż do Saxoniey za Krolem Augustem
Polskim, broniąc Praw Starych od Krolow nadanych że się
im Oppressia y Krzywda, a nie według nich dzieie. Wczym od
Krola Otrzymał aprobatią Praw, pisząc do Starosty ażeby
im Krzywdy nieczynił. O co nienawiść Starosta nan wziął y
za Zdradę nie iakiego Szarny Sołtysa Makowskiego Ktory
go przed nim udał dałgo na Lanckoronie Sciąć. Ktorego gdy
miano Scinać wgłos przed Swiatem Protestował się przed Pa
nem Bogiem y Ludzmi że niewinnie z tego Swiata Schodzi
i pozywaiąc na Sąd Boski tegoż Starostę aby się o iego
Niewinną Krew Sprawił Przed panem Bogiem, poczym był
Sciąt y na Kalwaryey Gorze on gdysz był Człowiek dosić
dostatni y Nauczony. Za co Pan Bog nie zamieszkał iego
krzywdy gdyż przez Rok tenże Niebosczyk zawsze
na Oczach mu Stał y Pokoia od niego niemiał aż gdy było
dni trzy do Roku iako Sciety był nie długo tenże
Starosta choruiąc wołaiąc iż po niego Jakub Smietana przy
szedł y musi na Sąd Boski Stanąć Vmarł. Toż się przygodz
i to Samuelowi Gołąbkowskiemu Czesnikowi Zywieczkiemu
co dał chłopcza obiesic A 1697 zakoni ktory musie przed
Smiercią z powrozem pokazał y Poymaniem.
Roku Panskiego 1701 Ten Rok Szczęsliwy był nietyl
ko dla dwu przypadaiących Jubileuszow Rzymskich Jedne
go Partykularnego według Oycza Swiętego Clemensa XI Nowo
Obranego Papieża Drugiego Vniwersalnego przypadłego po
cały Swiecie Krzescianskim Miesięczy Cztery Ale iż Wiel
ki Piątek dzien Męki Panskiey Dnia 25 Marcza a Wielkano
dzien Zmartwychwstania Panskiego Dnia 27 tegoż Miesiąca
a y dnia przypadły także y Boże w Niebo wstąpienie iako za
Chrystusa Pana własnie było co się tego Roku zgodziło się
y trafiło A nadto y Samo Narodzenie Chrystusa Pana w Dzie
n Niedzielny przyszło ktore według Swiętych Doktorow y Auth
orow roznych w tenże dzien prawdziwie na on Czasz było
iako tego Roku przytrafiło się.
Tegoż Roku Fryderyk III Xiąże y Margrabia Brandebur
skiego a Elektor Rzymski w Miescie Krolewczu za Krola Pru
skiego Ukoronowany y nadpodziwienie Krzescianskich Kro
low gdysz predykant Luterski iego nan Koronę włożył ktor
ą Sobie dał zrobic y Sułaią to władzą Uczynił.

Tegoz Roku 1711 Po zacmieniu Miesiącza dnia Czwatey
Widocznego ktory się wszystek po zachodzie Słonca Zacie
mił ponim dnia wtorego Sierpnia Miesiącza popułnoczy
w Niedziele na Swięto Panny Maryey Angelskiey albo por
ciunkule Piorun na Wieżę Żywiecką Wielkim trzaskiem
Uderzył w Gałkę Samę pod krzyżem nie Obaczywszy aż Sam
ym Switaniem dymu trochę kurzączego się z pod Gałki
z kąd na Gwałt zdzwoniono a dym się czym Bardzey szerzył
y z pod Blachy Wybiegał gdzie nie iaki niedaleko pod krzysz zdy
mnika tam będącego naypierwey Wincenty Pikuta Ciesla y Miesc
zanin Żywiecki przypadł y drabinę z dołu Wyciągnąwszy Sznu
rem do Mieysca gdzie się kurzyło przystawił y Wodą Zalewał
ale nie mogąc Sam radzić zwątliwszy y Ogien krzysz Wieże y
z Gałką Wywrocił ktory leżąc lekko iakoby kłaniaiąc się y
Dziękuiąc Wszystkim na kosciół się wywrocił y potężnie
o styber trzasnął y tak zawisł a lud patrzaiączy płacz y krzyk
Wielki Uczynił a płomienia widac z pod Blachy Niebyło coto
po Brackiey Mszy rannej Stało się dla czego Summa Wiel
kiey Msze S y z kazaniem w kosciele Swiętego krzyża odpra
wowała się
Poczym Nieskoro Płomien Ognia pokazał się y tak nadoł pomyka
iąc się z pod Blachy Wiązbę palił a krzysz z gałką na doł Wisiał
y Płomien go Okrywał aż z gorzawszy Wierzech Wszystek Stybra
przewrociwszy się krzysz z Gałką od Strony Zamku na Cmyntarz
z Wielkim Szumem potężnie padszy Uderzył y doły od żelaz Słubych
y Wielkich Wybił w Ziemi a Ogien rosszerzywszy się ku Dzwono
wi się Zygarowemu Znizył ktory pospołu z Dzwonkiem kwadransowym
rospaliwszy Stopił.
A przyszedszy do Banie Wielki Ogien Uczynił goreiąc Wiązba w niey
o blacha kawałkami nadoł y z drzewem goreiączym na ziem Spada
ła w ktory Czas od Głowien leżączych Wieżyczka albo Sygnarka na ko
sciele się Chwyciła y razem Wierzech Kościoła Wszystek Ogien
Opoynął że dym y Płomien Ogien Bardzo Wielki był cały lud widząc Wid
ze się przestraszył zwątpiawszy o Miescie albowiem sodachach na
kielkunastu Domach od Głowien y Iskier Wielkich Gonty się
chwytały y Gwałt Prawie Wielki y Strach na Miasto przyszedł
tu y tu biegaiąc a wołaiąc Ludzie na kominach y Dachach Ognie
gasili a naybardzey Boiąc się o Dzwonicę by się nie zaięła od
ktorey by Miasto Chwycic się Musiało

A tak Kosciot y Wieza razem Ptomieniem Ognia Stanqwszy sie Sy-
gnarka z Dzwonkami dwiema na Kosciele goreiqc Wywrociwszy sie na Sczyt
Kosciota Ceglany tenze Sczyt Wywrocita ktory razem na Sklepienie prze-
dniego Choru Upadszy Grzmot Wielki Uczynit y Sklepienie Wszysto Zatomat
ktore az do Kosciota na Poszadeki przed Wielki Oltarz Upadto.

Na Wiezy zas, z Gorzawszy Wszystek Wierzech do Muru sie do Wiezy
Ogien Udat ktory iak w Kominie iakim Wielkim fukiem y Szummem
ptomien Wierzchem y Okny Wysoko Wyskakowat Strasnie y bardzo
Goreiqc Czemu y Wiatr powstawszy pomagat a Upadszy na dot w Same
dno Wieze drzwiami y Okny Koscielnemi Wypadat ptomien Spaliwszy
Chur Wielki y Organy y powszystkim Kosciele sie rozgosat co tylko byto
od Drzewa do naymnieyszego Kotka do Sczendu Spalit y w popiot obrocit
z enic niezostato. Nawet y kapliczy dostato sie albowiem Wszedzie w Oknach Zelaza
Grube y Wielkie dziwnie bardzo poswiat y pokrecit kamienie na Mensach Olta-
rzy y na Nadgrobkach Odrzwiach y W Oknach y gdzieiakie Wykowani byty
potupat y potrzaskat y Oltarzowi Cymborgim z kamienia Konsztownie
Wyrobiony toz Uczynit. W ktorym Kosciele Oltarz Wielki y Formy Nowe
Snicirską robotą slicznie robione doszczqdu Spalit. bedqc w Kosciele iak
w piecu iakim Ognistem rospaliwszy sie Bardzo mury zey Sklepienie
w Chorze Wielkim sie porysowato y watte zostato y Groby sie we
dwu Mieyscach od Wielkiego goracza sie az zapadty.

Na Ostatku przytym Kosciele Szkota funditus y Dom Zofiey Man-
szowey albo Kerbinskiey Krowy zgorzaty Drzewa rosnqce okoto Ko-
sciota z ktorych niektore az poschty dlaczego Wielka y nie Oszacco-
wana Szkoda Statasie trwaiqc ten Ogien Ptomienisty y Rzyraiqcy
Wszystko od rana blisko az do Nieszpor blisko okrom gasqc otlate
drzewa do dnia trzeciego Ogien trwat a co w Murach Wyszoko wew-
nqtrz do Niedziel dwu sie tlit y kurzyt. Na Czmetarzu zas Wegli
Miedzi Spaloney Gwozdzi Cwiekow Szpernalow Wielkich y inszego
rozneg Zelaza dosyc byto takze Ziemia na Czmetarzu rospalona y roz-
grzana na ktorey dtugo Stac Niepodobna byto, chociasz przeboty palito

I tak Kosciot ktory Stat od zmurowania Swego lat Sto Szescdziesiqt Dzie-
wiec A wieza lat Sto Dwadziescia y Osm przez ten Ogien od pioruna tego
tylko Murami gotemi y Pustemi Stanety y Swietey Pamieci Wielmoz-
nych Ich Mosciow PP. z Komorowa Pobozna Pamiqtka zruinowata sie. A Wie-
za ktora byta po roznych Krolestwach Stawna y daleko Stynqcza z po-
dziwieniem Wielkim przeiezdzaiqcych Ludzi roznych narodow a Ozdoba pra-
wie Kosciota Panstwa y Miasta Zywcza iak Wieza Babel w Confuzyi
przyszta w ktorq Piorun Siodmy raz az iq zniszczyt od zmurowania iey wnie-
iusz Uderzyt Co sie Stato pod bytnosc same Pana Dziedzicznego y Czateg[o]

ru iego ktory nito

ra iego ktory na to patrzał i dziwował się temu turbuige się wielce że się to stało za iego panowania.

A gdy ta Wieża poczęła gorzeć pomieniony Wicenty Pikuła Cieśla Wol
at że nie poradzi obronić ale żeby Przeyzrenie Naywysnieysze pod Szybrem
albo dachem Naywyższe Słupy blachą obite roskazano podciąć y Wierzch Wieże Spa
dnąłby a Ogień się nierozszyrzał ale że broniono dla Oszpecenia Wieże a potym go
rzey się Stało iż Wszystka Zgorzała Czego potym żałowano.
Przytym choć taki Wielki Ogień był gdy drzewa ogorzałe z Wiatrem y impe
tem Wielkim nadoł Spadały y w kościele Sklepienie przed Wielkim Ołta
rzem potomało a żadnego Człowieka nie Uszkodziło Tylko na Tomasza
Szygałę czego Szatanem zwano Mieszczanina z Rudze blacha Ognista na
grzbiet Upadła aż się na ziem Wywrócił y Suknia się nanim chwyciwszy gorza
ła a on Omdlał aż ludzie Wodą oblawszy go Ogień zagasili a iego zaledwie
Otrzeźwili ktorego aż do Domu Zaledwie zawiedziono z Czego przez dwie Nie
dziele Chorując z tego przestrachu do Siebie przyszedł. Na ktorym Suknia
na Całym Grzbiecie aż po pas zgorzała że se sobie Suknem Inszym dał zaprawić
Także tak daleko z Ognia Iskry leciały że aż ku Rzeczce Sole na Pole
ch na Płotna Bielące padały ~~bieląc że padały~~ y Wiele dziur w Płotnach po wypalowały
Krzysz zaś gdy nadoł Upadł Rumakami go Panskiemi z Żelazem grubem
y długim od Zamku na Podworzec Wrotami wciągniono będąc Żelazo tak
grube na ktorym krzysz Stał y weń wprawiony iako naygrubsza Łata na
że bydź ciesana pod gonty, we dwoie się rozdzielaiąc iako dach Spiczasty
albo Szyber długi był Mierząc długość tego Żelaza na Łokci iuż Siedmnasta
A ten krzyż był Wszystek z blach Miedzianych zrobiony a pozłoisty a
Srobami posrobowany y Żelazami Uięty na ktorym w eśrotku Samym od
kościoła w kole była Wyrysowana Święta Troyca Siedząca Trzymaiąca
rosciągnionego na krzyżu Pana Iezusa a do koła pismo Łacinskie:
Sub Umbra allarum tuarum protege nos Domine
W krzyżu zaś Samym y we śrotku iego Pargaminowa Karteczka
w Listow Uwiniona była na ktorey Pismo: Jesus nazarenus Rex Iudeorum
Titulus Triumphalis defende nos ab Omnibus malis Crux Christi
defende nos et Sancte Deus Sancte Fortis Sancte et Immortalis Miserere nobis
A na drugiey stronie Martinus Innus hanc Turrem ~~ex~~ erexit In nomi
ne Patris et Filii et Spiritus Sancti Amen Die 7 aprilis
Malowanie zaś na tey Wieży Takie było: Nad Salą ~~k~~ albo Gankami na
Murze nay Wyszym nad przydaszkiem Samym Święty Jan Pana Je
zusa chrzcił w Iordanie a Anieli w Około niego stali; a z drugiey
Strony Okna Zmartwych w Stanie Panskie a Żołnierze pod Grobem
a pismo nad tym durkowane Christus Rex Fortis Venit in pace Deus
Homo Factus est
Na Sali zaś albo Gankach z Iedney Strony Narodzenie Pana Jezusowe
A na drugiey Stronie Trzey SS krolowie dary oddaiący Panu Jezusowi
wszyscy

a Między temi Obrazami Drzwi do Sale wstępując albo Okno przegradzało. Na Gzemsach zas Czterech nad Słupami Sali: S. Maria S. Anna S. Kata-zyna S. Sophia Wymalowane były; Pod Spalą na Murze nad Oknem Bog Oćiec Bog Syn y Bog Duch Swięty nad niemi latáiący Aniołowie z Jedney Strony krzyz a z drugiey Strony Słup latáiący trzymali.

Takie Malowanie tych przepisanych taiemnic były na Cztery Strony iednako Wymalowane ktore iuz Starością y od deszcza zocierane ostatrocy.

A nato Wieża twierdzą Spaloną ze Miasto Wyniśc Wszystkiego kosztu dwa kroć stoj Trzydzieści osm Tysięcy złotych przezto Wielka y nie Oszacowana Szkoda Stała sie.

A Blachy Miedziany z tey Wieże kościoła y kaplicze po Spaleniu ich Naważono Pułtora Sta y dwa Cetnarow ktorą Szacowano na dwadzieścia ieden Tysięczy y kielka Set złotych ktorą do krakowa po Wodzie na Tratach Spuszczono o krom co przedtym Wyszło teyze Miedzi na Sygnar albo Wieżyczkę kościelną ktora Wszystkiego kosztu z Rzemieśnikiem na Trzy Tysiącze złotych rachowano

Praesagia albo Przestrogi y Znaki ktore tę Ruinę kościoła y Wieże przed Rokiem Uprzydzały y znaczyły

Pierwsza Roku przeszłego W Swięto Narodzenia Panny Maryi ktorey tytuł ten kościoł ma w Nieszpor y Procesią Sam Szczątrzy na kaplicę w kopułę iey przyleciał y ona Obsiadły Przez trzy dni na Sklepieniu z kopuły zostawał ktore Wywrozyły ten Ogień Spaleni e kościoła

Druga w Dzień Bożego Narodzenia Na Brackiey Mszy ranney koło wśrod kościoła Wiszące Brackie w ktorym Swiec 56 ku Clewatiey Taiemnic Rożanca Swiętego zapalano to gdy do Gaszenia tych Swiec na dół Ciągniono Urwało sie y z podziwieniem Ludzi Upadło bez zadney Urazy co znaczyło ten Upadek kościoła

Trzecia w Niedziele w Drugą Post Reformat Presidens z klasztoru kotckiego maiąc tu na tę Niedziele kazanie wziął Sobie za Thema Surgite Ludzi pobudzaiących do poprawy y Powstania złości Plagi im Rożne wyliczał a zwłaszcza o Upadku Korony Polskiey gdzie y na kościoł przytaczał Inciniam a Sanctuario iako by miał rzecz te na tym Miescie Zemsta Stanie sie y Wszystka iego kazanie w Słowie powie dzianym Spełniło sie ktore zaprzestrogę Potym Uznano y Proroctwo

Czwarta W Swięto Wielkonoczne po Brackiey Mszy Swiętey gdy teyruiny X Bogusław Darnowski Inspektor na ten Czas PP Starosiców przed Brackim Ołtarzem Celebrował Swieca Wielka z Swiecznika Upadłszy goreiąca zagasła a potym po Ewangeliey Wywrociła sie Upadłszy iako zdtusz Ołtarz ze nie sie nie naruszyła Co zgasnie y Upadek tey Wieże Przeznaczyło

Piąta Dnia 22. Maja Dziecię w Żywcu Zofii Mroczkowny, a Wdowy [illegible] Zachoniowicza Rajtara Pańskiego Małżonka trzy Miesiące Mogąc iescze donosic iako Sama Summieniem Zeznała że to czuła y Słyszała po trzy razy Zapłakało Coto Znaczyło Opłakanie Ruiny Przyszłey Kościoła y Wieży Które się narodziło Syn Bartłomiey we dwie Niedziele potym przypadku Pioruna

Szosta przed Swiętym Janem w Niedziele w samo południe przez godzin trzy Widziano nad Wieżą Samą Żywiecką iakąś kometę będącą na kształt Tęczy w kole Wielkim Stoiącą a wewnątrz koła Czarność maiącą a Niebo wszędzie Wszystko iasne było

Siodma Waga Zygarowa na tey Wieży Wielkim kamieniem będąca która wisząc wysoko koła ciągnęła, tała naraz nie zerwawszy się sama Ciężko wielkim Grzmotem pod Wieżę Upadła że ludzi zatworzyła y P Bog że kogo nie zabiła Zawarował

Osma Miech Wielki Organ pod Wieżą w kalkowni przy inszych będączy przez [illegible] Święta gdy wen kalkowano y na Organach grano blisko przed tą Ruiną Żałośliwie Vgłosno iakoby Płaczące y krzyczące głosy rożne z Siebie Wydawał przeraźliwie Wydawał y Przeszkodę w Kościele Czynił Czemu się ludzie bardzo dziwowali przyznawaiąc potym przestrogę Żalu y Płaczu

Dziewiąta Zygar na Wieży tey będący w dzień y Święto Swiętego Jakuba Apostoła y potym kielka razy bez przestanku bił sam uderzaiąc po razy półtora Sta y więcey póki ieno mu Sznora y Wagi Starczyło Co to wszystko zepsowanie y ruinę znaczyło blisko będącą przeszło

Dziesiąta Dnia Czwartego przed tą Ruiną było Zaćmienie Miesiąca które Miesiąc wszystek zaraz z wieczora zaćmiło a trwało przez dwie godziny dziwiących się mu bardzo Ludzie a to tę ruinę przedziwszy przeznaczało

Jedenasta teyże nocy gdy Piorun w Wieżą Uderzył Sąsiedzi dzwonią na chmury iż potężnie y strasznie grzmiało Spil albo Zapinka z przestrzeniem nia płasszu w Wielkim dzwonie się Urwała odpiąwszy się pasterze żelazne że dzwona wypadło y ciężko Uderzywszy na którą upadło y strach Uczyniło; P Bog strzegł że kogo nie zabiło albo Uderzyło dlaczego na świat y w ten Dzwon Wielki nie Uderzono Rano aż inszy [illegible] przyprawiono które przestrogi albo znaki dla wiadomości Czytelnika Opisałem ieżeli prawdę przyznaią Hieremias Żywiecki

Krzesłowie Tenem żywym lamentuiący płaczęc y żałuiąc Ruiny [illegible] wielkiey Kościoła y Wieże także Żydziczney Odmiany się Żywie [illegible] iak Wiele Liter w Obiecadle iest.

A O Oubobosni niegdy Miasteczko Żywiec a Domie Panskiego [illegible] Zygen [illegible] z Komorowa przezacny z którego Herbownych Pszczeli oblite rozlewały się wolności gdzie scie teraz uplynęły

B Żywiec od Żywsnia Imie swoie powziołeś, aleś go iuż Strasznie y niemiłosiernie Zupełnie przemieniłoś się że iak na Imie Żywiecka [illegible] Hosać musisz żebyś Sobie Żywność sama obmyśliło

C Z Starego na Nowe przemieniłoś się Miejsce dla tego aby [illegible] daley nowe ponosiło przypadki y [illegible] Starzeiące w Wolności [illegible]

D Zapsuł cię Niemcy y Żydzi Zowią w którym Się to [illegible] a Żywiec Dobrze na pożytek wywodzą a Mieszczana [illegible] [illegible]

znoszą a ieszcze dla oszpecenia [illegible] stwa.

E Pókiś było pod Rządem Mitry Xiążęcey y pod Koroną Krolow Panowstwo
iuh szczęściłoś się także gdy w Rzekach Troistych Dobrotliwość Pan
skiey napisałoś się Wody dobrze się urodło a teraz za odmianą odmieniłaś

F Kościoł twoy dość ozdobny iako pięć Brantowny przepalony iest dla Oczy:
szczenia swego przez nieprawość nasze nieposzanowania iego zmazany
gdyż Dom Pański y Modlitwy uczyniony przez was Jaskinią Łotrowską się

G Ołtarze Pańskie na chwałę P. Bogu poświęcone na ktorych Ciało Jezu
sowe Stwarzane było iakoby sprofanowane kamienie na nich potrzaskały
się niby przy Męce Jezusowey z Opoki się spadały

H Wieża twa iak Statua z złotą Głową na [Nabu]chodonozora zacności twey
a tą dziwuiące się iey rozne narody iako wyśmienitemu dziełu spaniałości
a ta od pioruna Ognia w krotkim czasie zniszczała

I Krzyż wiec złocisty na ktory każdy napatrzyć się niemogł zdobiąc niem
wszystkie splendorem swym wyże y wiele żądało widzieć iego wielkość
ktory spadniony zmierzył y widzieli iak znaszą Konfuzyą

K Blacha wieże pocerowaniem dawnych lat od słońca niemal [illegible]
złota przemieniała się a ta przez chmury pioruna Ognia przepalona będąc
y ta topiąc się kawałkami w Ziemi znaydowana była

L Malowane Osob Panow z Komorowa iako Fundatorow Kościoła będąc
przy Renowacyey zatrynkowana na Murze tych od opadnienia wapna poka
załas się Pamiątka iakoby na Rewizyą tak wielkiey Ruiny

M Nagrobki zas z kamienia wykowanych tychże Fundatorow y z Wizerun
kiem onych do Zeyzdu się spotkały iż z Wieżą y z Kościołem odnieśli swy
deskażtią daiąc znać na osobie że wszystko tu na świecie z nami zruinowane [illegible]

N Groby umarłych ktore miały być spokoyne w swym odpoczynieniu wz
spot spod ziemi rozpadały się iakoby chcąc ich zbudzić ku podziwieniu y na
otwieraiąc się byśmy z grzechow przed Śmiercią pozostali a w nieprawościach nasy
nich nie zapadli się

O Organy w Melodyey y w Resonantiey dosyć wdzięczne y w spiewaniu pięknie z
iące się strukturą y Malowaniem ozdobne ktore głosem swym chwałę P. Boga da
wały y kościoł uweselały te spaliwszy się [illegible]

P Szkoła iako zdrodło Mądrości y Kwiat Kwitnący wszelkiey Umieiętności
ktora iak matka na Stan Kapłański wiele Synow zrodziła y wypielę
gnuiąc Oyczyźnie wywodziła a ta pożarem powtore Ognia zgorzała.

Q Dzwon Zygarowy z przedniego ulany Metalu y daleko głosem wdzięcznym
dzwoniący za każdą godziną lud uweselaiący od Ognia się rozpłynął z ktorego
też Matki Bożey pozdrowienie upłynęło.

Lampy wieża o roku Oświecaiące y Narodzenie Matki Bożey zdobiące
y [illegible] ktorey pieni wydawaiące dla tey znaczney Ruiny na świecie

ziy

sę z Zalem wszytkim ustały
S Sygnanse dwa bardzo pięknie brzmiące y głosem się zgadzające czyniące Ewan
geliey z Otcewatiey Swiętey swe znaki na które ludzie wklękuiąc Ciału Boskie
mu Uczciwość czyniły z dosięgiem swoim zginęły.
T Począł Pan swe karanie od wierzchołku Wieże aż dotknął Swiątynie
iż Zwierzchności Swieckiey Duchowney nie przepuści ale naymnieyszego stka
nie ieżli w nas się będzie poprawy.
V Na Domie Swoim świętym pomstę za nas uczynił a nam ieszcze przepuścił
żebyśmy uważywszy się Jego nad sobą zapłakali gdyż przez to pożądliście Rui
ny dla naszych Złości od Boga się dzieie,
W Gdyś tak Chciał aby stare zginęło a nowe wszystkie rzeczy stały się
odnowiwszy się z Kościołem Nowi y lepsi słudzy Jego byli a stare zło
dnie w nas wyginęły.
X Zbudzi Pan Jako Zorobabela władzcę Państwa tego który Kościoł od
nowi a Wieżą wystawi a koń z domu tego nie wynidzie. Lecz się jego fami
lia rozszerzy z którego przodków Pamiątka na długo zostanie
Y Przemiana Państwa przemianą szczęścia będzie y z tąd do Uciśnienia przy
dzie ale ty Żywiczu o ostatnich czasow wydasz z siebie Latorośl która tu
y w Niebie pociechą się stanie
Z A tak mieszkańcy Żywca nawrócą się do Pana znosząc rożne przy
padki a czyniąc dobre uczynki a Pan odmieni złe a nawroci dobre byle
nszych pociech doczekali się
Po tey Ruinie Kościoła y Wieże rozniesły się wieści między Ludźmi
zwłaszcza z powieści gadaiącey niesakiey Reginy staporzonki tu z Ży
wca baby że ta Ruina stała się dla Przeniesienia Obrazu Rznietego
Nayświętszey Panny MARYI z Ołtarza Brackiego na którey mie
yce inny malowany wprawiony. Ale temu wierzyć nie potrzeba gdyż
ieszcze Ołtarza y Brackiego y tego Obrazu nie było a iuż po dwa
razy Pierun przed tym na tę Wieżą uderzył y będąc wprowadzone Bra
ctwo dla którego stanąwszy Ołtarz y ten Obraz był w nim a znowu
cztery razy Wieżą zapalił aż onę z ledwie w Antkach obrono
no y ugaszono. A nie to podobno było na znaczono tey Wieży że przez
Pioron miała zniszczeć y Ludzie sami sey Prognostykowali bo gdy kie
dy kolwiek lub w nocy albo we dnie Pioron kiedy uderzył y trza
snął zaraz na Wieżą patrzano ieżeli sey nie zapalił y iuż iako by
się tego spodziewali a pospolita to Pioronowi na Wieże wysokie
uderzyć iako się w wielu mieysczach stało. A do tego ten Obraz
był przeniesiony niż Rok z tego Ołtarza poczym Pioron nie
ro na tę Wieżą uderzył y onę spalił. A Matka Boża żeby miała
zemstę na swoy kościoł to uczynić nie podobna, albowiem ten Obraz
nie na zgardę wyięty żeby się miał kędy poniewierać ale był na ie
y Ołtarz Bracki na Wierzch sam który Bractwo nosi postawiony cz
niące to dla tego żeby więksa ozdoba w Brackim Ołtarzu przez nie

Sama

Obraz była starając się [illegible] srebro tak koronami i sukienką przyozdo-
bić on iako z się z szczodrobliwości y pobożności sprawić kazała lub stało maiąc
do tego nowego Obrazu malowanego affekt szkłonnieyszy. Ta Regina
Strzeżońska Baba gdy oto pytana była z iakiey to ma Relacyey powie-
działa że we śnie y Londołskiey gdy ten Obraz przenoszono patrzała y o-
nego się użaliła wziąwszy początek swey wieści z Koła Brackiego kto-
re w Dzień Bożego Narodzenia w Bracką Mszą ciągnąc świecę zagaśi
upadło. Prorokuiąc o tey Ruinie Kościoła upadło że ieszcze dwie plagi
na Miasto przydą, w Dzień w Niebowzięcia Panny Maryi także y tey Na-
rodzenia atoli się nie stało która Baba lub się zdała nabożna ale Bie-
gon y iakoby ospełna Rozumu niemiała
Tegoż Roku 1712. Dnia 17. Kwietnia w Niedzielę trzecią po Wielkieynocy
po nabożeństwie wszystkim w kościele się zataiła y zakradła y ten Obraz który
zas po tey Ruinie Kościoła w Brackim zas Ołtarzu niżey nowo wyprawionego
Obrazu postawiony y przybity był ukrasć chciała y wyniść potaiemnie umy-
śliła z Kościoła do Radziechow na gorę nad Kościoł pod Bożą Mękę że po-
mada tam kaplicę dla tego Obrazu wystawi y insze tam Obrazy co w Wiel-
kim Ołtarzu był przeniesli go do inszego a drugi Nayświętszey Panny Maryi
Studzienskie co w Pietrzykowicach w zmysloney niegdy kaplicy pod lipą
stanąć miał od niesakiego Mateusza Pielgrzyma tam wespoł przenieść umy-
śliła ale że tu przybity dobrze był do Brackiego Ołtarza uczynić to niemo-
gła y tak z Kościoła wyszła y sama przyznała się za co w więzieniu Mieyskim
kilka dni siedziała a Niewiasty też tey czarbowirce wierzyły y te iey plo-
tki daleko rozniosły. Ale to naypewnieysza że z tą wiezą wypycha się wynoszo-
no że tak spaniała była y prawa Ich MC Panow z Komorowa połamano tak-
że y pamiątkę Pan Bog y ozdobę Kościoła y Miasta złamał y zniszczył
na ostatku desolatią Miasteczku temu na dalsze lata dla odięcia wrożby
prognostykuiąc a potym Ruina przez ogień iego.
Die 10. 9bris Anni 1711. Dla sprzeciwieństwa niektorych z obcze sąmsiad na
urząd Radziecki Żywiecki względem niwek Rozdzielnych na Gorze Borkow-
skiey y odniesienia oto Zwierzchności Zamkowey naszey Żywiec. był wysłany
z Rozkazu Panskiego na pomienioną Gorę przez J. W. JMC P. Kazimierza
Rutkowskiego Czesnika Radzkiego y P. Jana Rydzkowskiego Admini-stratora
y P. Antoniego Szudowskiego Commissarza nato ordynowanego a Dworzan Pańskich wielkiego
ktorzy sznurami rozmierzyli tę Gorę Borkowską począwszy od Potoka Borko-
siem nazwanego gdzie pokazała się miara długości samey od pomienionego
Potoka aż do granic samych Moszczanskich sznurow trzynascie dwa każ-
dzy sznur maiąc długości łokci 100. Co uczyni długości wszytkiey łokci ty-
siąc y trzysta. spełna Szerokości zas od Potoka Borkoscia sznurow cztery
to iest łokci No 400 a od Granic Moszczanskich sznurow siedm to iest ło-
kci 700 a we srotku rozna Szerokość —
Die vero 22. 9bris we wtorek drugi rozmiar był Gory Szubieniczney y z Gory
Birgatowska ktorych Gor Szerokości nayWiększey wymierzono sznurow siedm
y łokci

łokci 40. to iest wszystkiego łokci 740 D[illegible] zas w kwadrat Sznurow Cm[illegible] to iest łokci 800. na ostatku [illegible] na to iest [illegible] sięgnącego końca długości zna[illegible] szerokosią od Granic. —

Dn 23 septem Nov Weszło Za rozmiar Pola mieyskiego Kabatu ktorego długości nam[ie]rzono Sznurow łokciowych 37

Co uczyni łokci ~~44~~ 3700.

Szerokości zas obudwu płos od Granic samych Sienniayskich Sznurow 5 uczyni łokci 500 Szyrokości zas drugiey od Miasta tychże płos obuyga Sznurow po [illegible] Co uczyni 950. To iest od Zabłockich Granic do Doliny Kilmichowca nakwanego we środku rozna zostaie szerokość ktory Rozmiar przy Urzędzie Zupełnym Rzeczyckim y Starszyzne to iest Cechmistrzach y przy innych wielu Sąmsiadach.

Tegoż Roku Dnia 24 Grudnia W Wigilią Uroczystego Swięta Narodzenia Bożego. Sukienka Srebrna na Obraz Bracki Nayswiętszey Panny Maryei Boga Rodzice w Ołtarzu Brackim będący sprawiła się y przybita iest kamienmi Roznemi wysadzana będąc w niey Srebra Grzywien Dziesięć y Łotow Jedenaście a kamieni ważnych Łotow trzy. A ta sprawiona Kosztem Pobożnie Zmarłey Doroty Jonoweyalias Mrowczowey Mieszczki y Wdowy Zywieckiey Starey na ktorą odkazała Testamentem Summy Złotych 380; ktora Umarła w Wigilią Nawiedzenia Nayswiętrzey Panny Mariey przeszłego Roku w sam Nieszpor a Ostatek dołożyło się z kosztu Brackiego ktorą robił Piotr Mentel Złotnik Bielski

A ten Złotnik przyniosszy zgotowaną pomienioną Sukienkę Sumnieniem swoim dobrym zeznał że gdy w Piątek przededniem dnia [illegible] Listopada o godzinie Czwartey z połnocy wstawszy do tey roboty tey Sukienki ktorey Blachy rozkute postawione y położone w kącie złotnickiem były y przed robotą klęknąwszy y trzy Paciorki y troie Pozdrowienia Angielskiego począł mowić na tę Intentią aby P Bog y Nayswiętsza Panna Maria dopomogła mu oney co prędzey dokonczyć y Kwiaty ktore miał wybiiac wy darzely mu się a W tym te Srebrne Blachy poczęły drzec y iak Woda z wierzchu na nię szusczeć przez wszystek Czas teyiego Modlitwy a potym zwiniec słysząc Dzwięk iakoby Zygarek iaki kielka razy Uderzywszy wybiiał a gdy skonczył przestało coto y Zona iego lubo Luterka słyszała czemu dziwuiąc się poszedł ~~patrzyć~~ Oglądac ca sie dzieie a nic nie znalazł poruszanego ale [iak] stało iako postawił dziwuiąc się bardzo temu co się to stało

Ito godna do Wiadomosci Co Adam Lalik albo Błaut ze wsi Szarego dobrowolnie zeznał że z małżonką swoią Moniką Brączkową zrodził troie bliźniąt porządkiem iedno po drugim to iest dwu Synow naprzod potym dwie Corki a [illegible]go roku znowu dwu Synow nie przegradzaiąc iednym potomkiem rodzeni[a] [illegible] swemu a z tych żywe sie wszystkie zrodziły zyiąc iescze troie a po tym umarło troie iuż iaki e to Błogosławienstwo y Obfitosc Rodzaiu iego

Roku Panskiego 1712 Przytrafiła się Wielkanoc y Boże Narodzenie Swięta iako za Chrystusa Pana były gdyż Wielki Piątek Przypadł [illegible] 25 Marca w ktory dzien własnie Chrystus Ucierpiał za nas na krzyżu [illegible] ktorego dnia Wielkanoc Boże Wstąpienie y Ducha Zestanie Swię[tego] [illegible] sie don[illegible]

się do niego ztałł na on [illegible] czas były. Także Boże Narodzenie w Niedzielę przypa-
dło iako w ten dzień Chrystus raczył się narodzić

Dnia 3 Maia we Wtorek w Swięty krzyż Swięto we Słąsku w Xięstwie
Cieszynskim y Wsi Pierscza od Skoczowa Cwierć Mile w Maiętnosci Pana
Błędowskiego przydało się że Pioron gdy Owce Owcarz do Owczarnie Spę-
dził dla Grzmotu y deszcza których było 700 Zawierał Uderzył w te
Owczarnię y one Zapaliwszy Owce Wszystkie Zabił y z Owczarnią Spalił
tylko osm Owiecz Uciekło y Żywe Zostały y Owczarza Oszeniło że go
ledwo Upamiętano a P Bog to na przestrogę Uczynił tego Pana który Lut-
rem będąc Naywiększym Fundatorem Zboru Luterskiego w Cieszynie
Tegoż Dnia dwie Mile odtąd około Fryształa a Miasteczka Grad [illegible] kiełki u-
padł który ludzie oglądaiąc na każdym krzyż wyrażony widzieli.

Dnia 13 Maja w Piątek przed Swiątkami Kosciół Kalwaryiski dru-
gi po wymurowaniu swoim y rozprzestrzeniu a z dużemi Ozdobami we-
wnętrznie przez przewielebnego Jo Msci Xiędza Michała z Słupowa Szembeka Bis-
kupa Paphuińskiego a Suffragana Krakowskiego poswięcony iest w któ-
rym w swiąteczną Niedzielę Pontyfikaliter Celebrował Zakonnikow przez
trzy dni dostatnio Częstował

Dnia 23 Czerwca We Czwartek W Kętach Nieiaki Skidzinski Żonę Mrozi-
ckiego Dzwonika Złotopotawszy się z Żoną swoią ta Żona Onę broniwszy
drewnem porwawszy rozpalone z ognia w Szyię potężnie Uderzył aż iey
Gardziel przebił z kąd na drugi dzień Umarła

Wtymże Miesiącu Czerwcu Tył Kosciola Żywieczkiego od Wiesz poru-
cze y zepsowania Kosciola Całego trynkowano naprawiaiąc Sklepienie y
Mury Zopadane od Ognia Zabieliwszy Malowanie dosic ozdobne które przed
tym tam było

Naprzod W tym tyle Kosciola na Samym tyle Sklepienia była wymalowa-
na we Srotku Monstrancia a w Niey Ostya a Wokolo niey to pismo durkiem
napisane Laudetur Sancti Simum Sacramentum

Ze Czterech Stron w Pompardymentach byli Angeli wymalowani Jeden
na Skrzypcach Drugi na kornecie Trzeci na Arfie a Czwarty na Lutni gra-
iący Zas Aniołkowie nad nimi lataiący trzymaiąc w rękach obudwu kwiatki ro-
zliczne rozkwitłe

Na Framugach zas od okien Czterze Ewangelistowie Swięci piszący Ewa-
ngelią
Nat Tręzy od Srzedniego choru koscielnego we Srotku był Rok renowatiey
ego tytu 1642

Przytym octo Beatitudines Evangelica Gdzie było Napisano Beati Pauperes
Spiritu Tam była Wymalowana Synogarlicza Stoiącza na Okrągłym Swiecie Mię-
dzy dwiema Liliami

Gdzie Beati Mittes tam Baranek był Stoiączy także między dwiema Kw-
iatami rosnącemi
Beati qui Lugent Serce z oczyma płaczącze będące Między dwiema Liliami
Beati qui Siciunt et esuriunt Justitiam Był Jeden a przednim Zdroy[illegible]
wypłaiaiące
Beati Misericordes Ptak Pelikan Dziubaiący dzieciom Piersi Swoie

Gdzie Beati Mundo Cordes było wymalowane [illegible] z Ktorego trzy Lilie białe wyrastały

Gdzie Beati pacifici był ptaszek siedzący na Winney Latorośli z Ktorey grona zwisały

Gdzie Beati qui persecutionem patiuntur propter justitiam Tam Miecz był i Goły a na nim waga a ręka co go trzymała tosz ją ukazowała.

A zaś na Murze albo Scienie od Wieże był Bog Oyciec y Syn Boży co N. P. Marią w Niebie Koronował a Duch S. nad nią latający

Pod Ktoremi na obłokach Anieli byli co z Thurybularzem kadzili na skrzypcach i Wiolach i pozytywie grali na Trąbach y Puzonach, Kornetach, grali y [illegible] bili a inszy z partesow spiewali Między Ktoremi byli y Cherubinowie y Serafinowie latający.

Nad tymże zaś całą tyną na Żydy było Słońce a napisano pod nim Electa ut Sol.

Potym Miesiąc a Napisano zaś Pulchra ut Luna niżey tego Gwiazda wieczorna a Napisano Stella Matutina

Potym Porta albo Brama a Napisano Janua Coeli

Zaś Stopnie do Nieba Napis Scala Coeli

Potym Zwierciadło a Napis Speculum sine macula

Znowu Wieża jak Baszta a Napis Turris Davidica

Także Studnia z Kołowrotem Puteus Aquae

Znowu Cysterna wynikająca Fons Signatus.

Potym Drzewo Palmowe Quasi Palma

Na ostatku Drzewo Cyprysowe Quasi Cypressus

A na przednim Sklepieniu nad Wielkim Ołtarzem y srednim w Wielkim Chorze sklepieniu Kwiaty Modrem Złotem y Bergnianem Zielonem [illegible] w Framugach rozwodzące się lisciem Zielone stroną Wielkim [illegible] Herbami [illegible] malowane były a we srodku Herby [illegible] z Koronowa iako Fundatorow przybite zostawały. A w porzodku tego wszystkiego rok był na pisany Kościołu Annus 1524.

Dnia 3. Lipca Na Jarmark Zywiecki swięto Janski Doktor do Zywca przyiechał Ktory na srod Rynku sobie Theatrum postawił gdzie Obraz na zawieszaniu Gor Dwu Arabskich, Wielkich to iest Sinai y Oreb, kędy Moyżesz Boże Przykazania odbierał y na puszczy Żydzi byli padające im Manna, y świętey Katarzyny Ciało od Aniołow pogrzebione mieli, [illegible] Morze około tego Czerwone Morze wymalowane, także Arabow Czarnych y Okręta stojące u brzegow, przy tym inne obrazy rożnych Italicznych Ludzi miał pomalowane. Ale Żyd [illegible] Chrześcijanin pokazował że ich wybawił pokazuiąc sob prezentuiąc Testimonia rożnych Panow miał listy na Pargaminach pod Pieczęciami, przy tym y Chrześcijańskiego narodu Ludziom ogłaszał a zwłaszcza srebrnik Jerozolimski z Mennice tey za Ktore Chrystusa Pana Żydzi Kupili od Judasza a z tego na wzor y podobieństwo

dał wyrobić y złyny … zrobionych z Literami Żydowskiemi na jedy
Stronie był Kielich … a płomień Ognia z niego wynikający pismo wko
ło niego Hebreyskie iako to Żydzi tłumaczyli Haszekel Izroel, to jest
Waga Izraelska, a na drugiey Stronie Laska Aarona, Migdałowa liściem y kwi
ciem Obrośniona a Litery Hebreyskie około Jerozolimem, Chagledayse co się
wykłada Jerozolem Święte a tych nie przedawał samych tylko z lekarstwem
na Głowy na Zęby y Morzysko Żywota i Chist z kartą durkowaną niemiec
kiey przedaiąc ten Srebrnik Cynowy ku temu przydawał głosząc że ten Sre
brnik ku Lekarstwu przyłożony a do trunku włożony y pity effekt i skut
tek sprawuie, Napuściwszy Ingredientiami rozpuszczony przed tym cyne zwł
szcza Żywe Srebro, albo Merkuryum przymieszował dla tego y w Oczach zaraz lu
dzi, dwa Kubki Krzyształowe nasadziwszy Klarowney wody, w iednen ten Srebrnik
włożył a w drugi prószku czarnego nasypawszy w wodę która się czarna
iako Inkaust cała stała, a skoro zey trochę nalał, a tey Klarowney w Kto
rey Srebrnik był do Czarney przydał wszystka z Czarney wody w czysta
y klarowną się przemieniła Czemu się wszytek lud dziwował. Dla tego wiel
ki szacunek od niego Lekarstwa a kupuiący dla tego Srebrnika
Przy tym miał matkę samię którą w skrzynce woził y Ludziom pokazu
iąc towarzystwo rozmaitą czyniąc Uciechy
Także miał iednego Kunsztora który na Rękach y Nogach w tył chodził y nogi
podniosszy w górę a głowę na dole maiąc na Rękach po Theatrum biegał
Wywracaiąc się rozmaycie dla Uciechy Ludzkiey Nad Ostatku po Linie w Srod Ryn
ku chodził y tańcował rożnym Sposobem y Kunsztem się przewracaiąc a w Rękach owe
dwu żerdź sokowaną na końcach Żelazem gdy to czynił trzymał
A tego na drugi dzień do Zamku zaciągniono od Państwa który na Podworzu
ieszcze więcey kunsztów dokazował Iż się naprzód na Sznorach Wieszał Wysoko
rożnie przewracał potym po linie zawiązawszy Sobie Oczy tańcował y szpadami gołe
mi szermował Nawet u Nóg uwiązawszy gołe szpady dziwnie na linie
krakał y chodził y co więcey czynił czemu się było dosyć nadziwować
zaco od Państwa dobrą kontentacią otrzymał
Tegoż Dnia Jarmacznego w Niedziele po Południu godziny trzeciey z gorąca bardzo
wielkiego y upiekłu zbytniego Nagłe zamroczenie y wiatr wielki powstał
potym grzmot y deszcz nagły y wielki linął w który czas Piorun błysnąwszy
się bardzo trzasnął y w Topolą Wielką u Kościoła Świętego krzyża stoiącą
uderzył którey iednę odnogę od starego żywcza idącą od wierzchu samego
aż na dół do korzenia iey skorę grubą z niey oddarł pruiąc poniewaz do
Ziemie samey wpadł gdzie Ludzie na dziwowisko zbieglisię y te
mu dziwowali się przypominaiąc że przed trzema Niedzielami w tęże
wnię Piorun uderzył a nie stało się a w ten dzień się to ich proroctwo
wyiawiło ale przecież Chwała P. Bogu że się bez Ognia to stało
Tegoż Miesiąca We Folwarku Wieprszkim krowa iedna Ciele dziw
ne urodziła maiące iakoby Głowy dwie Wespoł zrosnione o trzech Wargach
długi niby Psi także Ogon Źrzebięce które Monstrum
… no ~~które~~ y krowę doiąc przez kielka dni Mleko i ~~ey~~ …
preiz wylewa

Dnia 14 Lipca We Czwartek po niespodziewanie [illegible] Tomigc Zenc
w Kosciele Stary Ktora bardzo nisko Staroswiecką Modą Sklepiona była
aby Wytomawszy onę uzorę lepszy [illegible] Szota okazatosc była
Wielki Stuk nagle y niespodzianie oberwał się y gruch
wielki w kosciele Uczynił Irozumiawszy Ludzie Zesię Sklepie nie
Zawaliło Stawszy się Ruchu y Krzyku pełno po Kosciele nie widząc
Ludzie ieden drugiego bo nacoiak na gwałt Ludzi dosic do Kosciota
biezało się A w tym Wiatr Wielki Zamroczeniem y deszcz Gruby
gwałtownie [illegible] Stał y Grad gęsty y niemały padał że
krwie Strach Wielki na Ludzi przyszedł niemogąc Rynny Wielki
y nagłego deszczu Strzymać ktore Woda bardzo przelewała
to Zamroczenie i deszcz z kurzem w kosciele niskoro Ustawszy dopiera
obaczono Grob Kamien przebity y Zawalony P Bog strzegł że nikogo
nie zabito albo Szkody Większey nie Uczyniło.

Od ktory Czas W Morawie tenże Wiatr y deszcz także y Grad Szkody Wielk
[illegible] a nie znosne poczynił Wywracaiąc Budynki Siana w Polach Z kop
[illegible] deszcz Rzeki przelewaiąc Domy wsi dosc niezatopił a Grad
ktorego Ważono że napuł Czwarta funta był Ciężki y Wielki y ten
Wiele dachow y bydła pozabiał y Sztuk y przebiał iako O tym powi[illegible]
ze ten Grad iednemu tam Graffowi Bierek w polu 1200 pozabiał tylko
[illegible] Zostało

Tegoż Roku y Miesiącza Kosciół w Kętach Nowy Oycow Reformatow do
murowan iest y Zasklepion na ktorym nowy Pokrok y Sygnaturka Stanela ktora
Blachą Miedzianą obito przez Ferdynanda Kotlarza krakowskiego a temu
dano Za blachę Złotych 2000 a od Roboty Złotych 700 a ta blacha była
z Kosciola y Wieże Zywieckiey kupioney od pomienionego kotlarza
ktorą także blachą obito y kaplice Swiętego Jana kantego w Krakowie
w kosciele S Anny A na te Sygnaturkę Kenckiego Kowentu kosciola Wy
ciągniono dwa dzwonki Die 13 Augusti na ktorego kosciol Więcey
Ciesłowie Zywieccy Drzewo Ciesali y tamże budowali

Dnia Sierpnia 16 We Wtorek Pan Dziedziczny Zywcza do wsi Nazwaney
Sol Umyslnie Ziezdżał a to na Oględowanie Szybow Starych albo Studzien
tam będących y Oczębrowanych we Srotku wsi Gdzie Wodę brano y Sol
niegdy Warzono ktorey Szkosztowawszy roskazał nakrye Zamy[illegible] nieco
około roboty oney gdzy sprzedtym Slachetny P Antoni Sądowski [illegible] Dwo
rzanin iego Probuiąc oney z Warczy Wody Cztarech putkwarty [illegible]
A o tey Soli tameczney tak Starszy powiadaią że tam iest gdzies Sol Bał
wanczasta Kruchowa tylko że się brac nieda dla pogłowi enstwa albo za
bogstwa [illegible] Człowieka Iż Pasterz znalazł był niegdy naypierwey tę
Sol w Gorze w Lesie Rachowczu nazwanym nad wsią będącym ktorą Woły
albo Owcze lizały zbiegaiąc się tam w to Mieysce y powiedział o tym swemu
Gospodarzowi a ten iego tam Zabił że była rzecz Zataiona a nierosgłoszona
była y dla tey przyczyny y krwie niewinney wołanie P Bog niechcę tego [illegible]
obiawić y ma bydz tam w tym Mieyscu iako by Zapadzisko że ta Sol sie w Ziemi
zapadła a kiedy iasne Niebo bywa twierdzą że tam w tey Gorze Sol trzęsie
grzmot iakis wydaie w Ziemi Styszac Wiele to y o tym powiadaią

Dnia 24 Sierpnia w Swięto Swiętego Bartłomienia Apostoła we Srod[illegible]
Barwaldem Wsią była Znaczna z Kontrawiantami Woyskowemi [illegible]
naiachawszy Sie bić w ktorey kielkanaście Zabito także y Zywczem
niektorych Konie pozabierano będąc w kupie iedney 900 a w Drugi[illegible]

[illegible] iest Lud JM Pana [illegible]ieigo zdrugiey strony JM Pana Sieniaw
a ten Lud rozgromiony w [illegible] Udat się w Swięto [illegible]iecką wiedząc
gorzem Polskiey y [illegible] Zywiec na Koni na Trzydzieścia przejechali
wiedząc Za Granice [illegible] Swoim

Dnia 28 Sierpnia W Niedziele Szarancza Sam Jarmark przed Wieczorem Stan
cza a Wielkosciey y Szyrokosc nad miasto przeleciała że Słońce Swiecące za
szeroko y długo lecące a między nią iakoby dym y Ogien przebłyskiwał się
z Strachem Ludu pospolitego Wielkim albowiem na Kulwarywin [illegible] Urwanosi
Liście na drzewach do szczętu Osiadły co też y trawe Zbożom Czynił na drugi
Czas w Oswięcimiu y Kentach była na Którą aż Dzwoniono a ona się iak Wayno
ruszała y kupą Wielką przelatywała z Ktorey niektore Upadaiące Znaydowali
będąc Wielkości iak Wielki Palec na kształt Polnego konika ze czterema Skrzydłami
na wierzchich Skrzydłach maiące znak by iakie pismo niewyrozumiane na Kształt
Arabskiego albo Greckiego Ata Szaracsa Obrociła się na Szlązko maiący wodza
swoich iak Ptak Wielkości iako Oty m Ktorzy to Widzieli powiadali a naj bardz
Siadały na Grunta Panskie ubogim mało Szkodząc iako w Sląsku na Stawach
Zboż Panskich nawet na stodołach Snopki Ziadszy do wasztw się Udały [illegible]
wszystko do szczętu poiadała będące tego Grubosc y Summa nie [illegible]
Szarancza gdzie Leciała tancuchami Kosami we wsiach brząkaiąc
[illegible]niem odganiali

Dnia 13 Września w Niedziele Niwek Mieyskich Zasolnych na Mieszczany
wszystkie Zywieczkie ydąc na każdego okotka Stał się przez Urząd
[illegible] rozdział dlatego że Starodawne niwki podzielone Między Sąmsiady
były porozniąney y pozaprzedawane a niektorym też woda pobrała Skąd
Między Sąmsiady rosły Kłotnie broniące się Wiele ze niwek ktorzy maią a u nie
ktorych się podwiey y potrzy Znaydowało dla czego Zwierzchnosc Zamkowey
ten nowy rozdział Uczyniony iest aby każdy zarowno trzymał z ktorego rozdzia
tu namierzono Niwek od Granic Zabłockich aż do przekopy Walkowni e 67
a od tey przekopy aż do Rzeki Żarnowki 90 a od tey Rzeki Żarnowki do Gra
nic Kętrzykowskich Niwek Łęczkowych 83 Ktorych Summa pokazała się
240 iako na ten Czas Miasteczka Zywcza Osada była Okrom Zagrody
Łachmanowskiey Ktora się w Comput Niwek Mieyskich Nie rachowała
A każdey Niwki długości Łocki 100 a szerokosci na łocki 36 aby się
Znaydowała a insze Pola na Ugory y Pasze aby się obraczały

Dnia 27 Września we Wtorek w dzien Przeniesienia Swiętego Stani
sława Biskupa krakowskiego Iasnie Wielm JM Panu Franciszkowi
Wielopolskiemu Hrabi z Spieskowey Skały na Zywczu Starosci e Krako
wskiemu Lanczkorunskiemu Żarnowieczkiemu y Przemykowskiemu
a Panu na Zywczu Dziedzicznemu Narodził się w Krakowie Syn
z Iasnie Wielmożney Iey Mosci Paniey Anny Lubomierskiey Kastelan
ki krakowskiey a Małżon[illegible]ki wtorey iego Ktoremu na krzcie da
no Imie Stanisław Hiero[illegible]nim

Dnia 13 Listopada w Niedziele W Swięto Swiętego Stanisława Kostki Patrona
Polskiego w Krakowie w kosciele S. Norberta U klasztornych Panien Norbetanek był
Zakonna tamze Solennie Obłoczony y Postrzyżeny Panny Zofiey Ander
[illegible]nki Feliciana y Teressiey Rodziców Corki Mieszczan Zywieckich za Stara
y Promotią Wielebnego Jo Msci Xiędza Chrystowa Anderskiego Proboszcza
Zywieckiego a Stryia iey ktora Wyposarzył należycie y na Stan
oddał iako Bratanice Swoie Ukochaną Ktorego Aktu taka Ceremonia
była

Naprzod przed Zaczęciem
Summy

Summosy przyszly to [illegible] Panny [illegible] temi drzwiami

kędy ludzie do Kościoła wchodzą każda mając [illegible] wręku a wsrod Kościoła będąc naprawione trzy graduse między któremi poklękały boich 3 na ten czas wstępowało potym Xięża z [illegible] wyszli y Zaczęli Creator potym się Msza S. to jest Summa [illegible] Zaczęła a iak było tedy poszły na Offiarę [illegible] pieniądze każdą Pannę dwa prowadziło a pomienioną Pannę Zofią Andersczowne JMci Pan Kazimierz Rutkowski Cześnik Płocki z JMcią Panem Janem Pyszkowskim przytym Administratorem Żywieckim prowadzili Znowu po Ewange inszym Sposobem poszły na Offiarę tak iak przedtym kładli pienią potym było kazanie a one Siedziały natychże Gradusach poskoncz kazania Znowu po trzeci raz poszły na Offiarę iak przedtym y Miasto tedy Zgłowy Wience Zdiąwszy na Ołtarz położyły y Poklękały przy Ołtarzu y Przyniesiono Habity a wtym Xięża tameysi wyszli Ze Swiecami Panna Starsza Zedwiema Pannami Klasztornemi Ktoz Zewlekły [illegible] y Dyamentow ktore Miały na głowie a każda Miała na lewey [illegible] Wieniec rozmarynowy y na głowie gdy tedy ich rozebrano Z Szat Swi eckich Jo Msc Xiędz Kanonik krakowski Ustrzygał każdey Włosow na krzyz a potym Starsza na Ostatku Wszystkie dopiero ich obleczono w Habity a potym Spiewano Confirma hoc Deus etc potym Znowu Veni Creator a Ony Krzyżem polegały bez Czas te Veni Creator a tak potym komonikowały y Summa się dokonczyła potym poszły iuż nie temi drzwiami ktoremi przedtym przyszły ale inszemi y Stanęły przed Fortą tam Miały dwoie Pznigt Oratie ieden od Starszey [illegible] drugie od Starszey dziękowało a potym Stanęły te Panny obleczo ne na progu y Zaspiewały Zegnamcie Swiecie iuż cie nie Uyzre my Więcey y Potym weszły do Klasztoru a insze Panny w Kościele na Churze Zaczęły Spiewać Te Deum Laudamus.

A ta Panna Zrodzaiu Zywieckiego Naypierwsza Zakonicą Została nie będąc iescze Zadney choc tak Wiele kapłanow Swieckich y Zakonny ch Zniego Wykwitło Także Panna Regina Kruczkowna ta Z Zywca Rodzicka choc na Usługach na lat 40 w klastorze S. Iędrzeia w kra kowie U Zakonniczek będąca tey Szczęśliwosci niedostąpiła y Habitu Swiętego nie do Stąpiła się lubo także od nieboszczyka Xiędza Sebe stiana Soni Parowicza Plebana Radziechowskiego krewnego Swego dosyc wdzięczności y dobrodzieystwa ten klaster miał a przecie się nie stało a to a tak do Smierci iak Dewotka Pannom Nasługowała y tam Umarła. Potes w Bielsku tych lat przytrafiło się także [illegible] naypierwsy kapłan Miasta Z Między Luteriey Wykwitnął y Stanu Kapłanskiego do [illegible]

Nieiakiego Iana

[illegible]ckiego Jana [illegible] molika Malarza i Mieszczanina [illegible]
Syn co nigdy z Zrod[illegible] lskiego jeszcze żaden przed tym Kapła[n]
nie został

Tegoż Roku W Czajzańskiej Parochiji we Węgrzech Niewiasta
Urodziła dwoje Bliźniąt brzuchami ku sobie z[r]osłych Które na[illegible]

Dnia 22 Listopada We Wtorek [illegible] Rozdział Zagonow
do Każdego Domu wedle osady Miasta zaczął się [illegible]
[illegible] Każdemu po łokci 16. to jest Zagonów 5. a długości
y przytrafiały się Który Rozdział Dnia 28. tegoż Mies[iąca]
skonczył się pomieszawszy Zagony Kościelne y Xiędza Pro[boszcza]
[illegible] za [illegible] zostające od których obligował co rocznie na
[illegible] niedopłaczać z Prowentu Miejskiego Urząd Radziecki do
[illegible] o Regestru Złotych 26. groszy 25. y dwa szelągi za
[illegible] się w tym y Gora Bargałowska, Zagrodki y Zagony
[illegible] Kościelne a Xiędzu Proboszczowi Złotych 3. aby to nie [illegible]
[illegible] było Co się stało za Residencyi sławnego Stanis[ława]
[illegible] Burmistrza na ten czas Żywieckiego, oraz y [illegible]
[illegible] tutecznego

[Te]go Roku były wszytkie Interregnu w stronie Polskiey dla
Woyska Saskiego Szwedzkiego y Moskiewskiego, do czego się
y Przyczyn przymieszał następujący z Okazyi Polakow dla Krola,
Augusta Wtorego, a Stanisława Leszczeńskiego którego Krol
Szwedzki y Karol obrał y ukoronował dla czego w Polszcze
Głod, y ubóstwa wielkie działy się nie mogąc do zgody przyjść
Pod który czas o Polszcze gdzie Miraculum było na Jaju które zniosła
[Ku]r w gorach przy Węgierskiej Granicy y Morawskiej y Slaskiej
w Miesiąc Lipcu gdzie narysowane na nim było jako na Drzewo
[illegible] takie te słowa na nim były po łacinie Loquor ad Polonia et Den[i]
tas tua Via Cessa a malo Opera assuesce bene agere, Tunc cessabit ira [illegible]
[illegible] tua [illegible] Desine vitam rapacem Mittas tibi omnem pacem

[D]nia 30 Xbris Pan Dziedziczny Nastąpił na Urząd Miejski Żywca aby mu przy[wileie]
[illegible] prezentowano które zabrał dawszy Recognitią wiele ich odebrał y jakie
[illegible] powroci przez Rękę JMP Jana Komeczkiego

[R]oku Panskiego A 1713 Ten Rok Zacząwszy się początek Śmiercią grass[ował]
[illegible] na naprzod Dzieci Małe Zacząwszy przeszłego Roku na krosty Umierać
[illegible] Zaraz z początku Wiele ich pomarło których dosta narachowano
[Na] początku Miesiąca Stycznia Szlachetny Pan Łodzinski Pan Dziedziczny na
[illegible] który Wojtem Kentczkim był Umarł a ten napierwszy w Kątach
w Mieście na Miejscu gdzie

[illegible] tylko przy[illegible]
[illegible] Szczygim swoym [illegible] [illegible] Nay[illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] tego [illegible] na
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] wani
[illegible] [illegible] M[illegible] [illegible] [illegible] ktory nad rozum [illegible]
[illegible]nów do klastoru wstąpił kazał wyklastrowac mowiąc zostałeś Mnichem
[illegible] Cebie kaz poczym wywołany do Rzymu o dispensę chodził atenże
[illegible] do karania od Sądu Niebieskiego od Pana Boga Samego Paraliżem
zarażon, w ktorym leż aż Umarł
[illegible] Stycznia We Czwartek Woyciech [illegible] ktorego Igrem zwano [illegible]
[illegible] rodem Cieśla dobry ktory z Bratem Swym Pawłem połrok nocy [illegible]
[illegible] przez Koron wrzedtym kosciola Zywieckiego wespoł y z Wiezy [illegible]
[illegible] Budował co w szystko potym zgorzało będąc Człowiek Wielki y silny
[illegible] w Zdrowiu postanowiwszy Nagle tylko zwinitu Srogiego Zdrowy [illegible]
[illegible] donoszy Umarł a tego posmierci rozkazano Pruc przy Doktorze Pańskim
[illegible] w Izbach Zamkowych patrząc i eżeli z Trucizny nie Umarł a letylko
[illegible] w sobie Zylke od Serca zerwał gdy miał Wunit Srogi
Dnia 29 Stycznia w Niedziele Małgorzeta Kemarka Umarła Miesczka Zywie
czka ktora długo chorując na Czerwonkę Paraliż ony potym wpuł Zarazi[illegible]
prawą Rękę y nogę takze y mowę iey odiął ktora wyłącznie niemowiąc
tylko z Ciężka Wymowiła wszy raz JEZUS MARIA JOZEF znowu zanie
miała y tak nieprzemowiwszy Umarła więcey
Dnia 4 Miesiąca Lutego w Sobotę drugą godziną w Noc Wielebny Xiądz K
rzysztof Anderski Proboszcz y kaznodzieia Zywiecki poprzyiezdzie z Krakowa
z Obłoczen w klastorze Swiętego Norberta Bratanice Swoiey w [illegible]
długo chorując w ten dzień iako Sam Soboty Czekał pobożnie Umarł A ten [illegible]
[illegible] z Lodwigowic Rodem Syn karczmarski lecz prałat Zaczny y bogoboyny [illegible]
w kościele prowadzący z ktorego kościoł Zywiecki prawie w wszystkie ozdoby
przyszedł lecz zas znowu przez Ruinę Pioruna Spustoszał tylko co Możono wynies[illegible]
[illegible] pozostało aż znowu restaurowany został y będąc Gospodarz dobry [illegible]
[illegible] nic kościołowi dobrze nie uczynił y Oycow Jezuitow nieprzyiazny był
[illegible] było ponim wpamiętce zostało co za niego nastało Iż Godzinki o Niepokalanem
Poczęciu Nayswiętszey Panny Mariey w Poniedziałki we wtorki Srody y Soboty
[illegible] Spiewowac y Spiewowano w kościele ze Mszą y przed Mszą [illegible]
[illegible] znowu przez całe Adwenty na Roratach a w Post Wielki Czterdziesto[illegible]
[illegible] Bractwich Mszach kazania a na Sumach Katechizmy przysposobił odprawia[illegible]
aż Ostatniego Wtorku na Srodę Popielcową Na Puł noc Przypace Napacier[illegible]
[illegible] Dzwon Wielki dzwonic postanowił Zeby ciułasy Ustały a Post Swięty [illegible]
Zaczynał [illegible]

[illegible]

[illegible] dwa y [illegible]

[illegible]warzeniono Die [illegible] Febr. [illegible]

[illegible]pistem pod Ambong [illegible]

[illegible] Die 22 9bris iako [illegible] otym napisano [illegible]

[illegible] pochowac się na [illegible] po rzebrze X[illegible]

[illegible] Smierć Z [illegible] Onymże [illegible]

[illegible]ieckiego [illegible]

[illegible] y Wszelkiego Ornam[illegible]

[illegible] Łaszcza po Ruinie Kościelney y Uwatiey [illegible]

[illegible]ey Rewisiey iako Commissarze nato Wyznaczoneza [illegible]

[illegible] Wielebnego Xiędza Grzegorza Tatus[illegible]

[illegible] ściągaiąc się do Inwentarza Kościelnego takie [illegible]

[illegible] Opis iako Niżey

Srebro Kościelne

[M]onstrantia Wielka Staroświeczka z Aurszpurską robota robiona per [illegible]
[illegible] 12 [illegible] cum insignibus Generosorum [illegible] w[illegible]
[illegible] valoris Grzywien 30 łotów 12 y Ćwierć łota proby Czwartey [illegible]

Monstrancia Druga Mnieysza Nowa [illegible] robiona Promienie [illegible]
[illegible] deaurata ktorą Sprawił Pan Łaski [illegible] vice Capitan[illegible]
[illegible] Zażywano w Bractwie na Piatki wpost Wielki et in D[illegible]
[illegible] Mensium Sama zas Srebrna Wszystka Valoris Srebra Grzywien [illegible]

[illegible] Wielki Srebrny Ważący Grzywien 20 na ktorym P. Jezus [illegible]
[illegible] a w Boku Jego kamien [illegible] także Insignia [illegible]
[illegible] Szmerald Czworo Złociste a na drugiey Stronie gdzie agnus Dei [illegible]
Złocistey rysowanie Osob nanim także P. Jezus ubiczowany pod [illegible]
[illegible] na prawym Boku S. Jan [illegible] a na lewym S. Wawrzyniec
[illegible] Matka Boża a na spodzie S. Sebestian y na
[illegible]esie herb Złocistych [illegible] Skomarowa

[illegible] Mnieyszy Srebrny na ktorym Crucifix Złocisty y Cztery Ćwia[illegible]
[illegible] Insignia [illegible] em S. Sebestiana
[illegible] Brackiey Sprawiony [illegible] Monecce [illegible]
[illegible] na [illegible] Ktory [illegible]
Osa[illegible]